

Sol och vind – framtidens energi

Svar till 4 liberaler, HP 12 juni 2026

Inga energikällor kan garantera full effekt hela tiden. Produktionen från vattenkraft, vindkraft och solkraft kan variera 10 % upp eller ner mellan olika år. Även kärnkraftverk kan stå stilla. Några av pristopparna under sista året har orsakats av reaktorer som fått tas ur drift. För att ha en trygg försörjning måste vi ha reservkraft som kan rycka in, oavsett vilka energikällor vi har.

Vårt grannland Danmark har 60 % vindkraft och 14 % solkraft i sin elmix. Sverige har 23 % vindkraft och 2 % solkraft. Hur klarar danskarna att balansera elenergin mot behoven? Svaret är enkelt. Man utnyttjar lagringskapaciteten i den norska vattenkraften. När det blåser och solen skiner skickar man överskottet till Norge. Nattetid och vid stiltje får de elen tillbaka från Norge.

Sverige har en stor lagringskapacitet i vattenkraften. En fjärdedel av årsproduktion kan lagras. Och det kan relativt enkelt utökas genom pumpkraft, om behov av mer lagring behövs. Det är den billigaste metoden för att lagra elenergi.

Globalt ökade förnybar el kraftigt 2025. Förnybara el passerade kol och blev världens största källa för elenergi. Den globala kapaciteten ökade med nära 15 %. Detta lyft, främst sol- och vindkraft, innebär att förnybar energi stod för nära hälften av världens totala effekt för el. Den stora utbyggnaden 2025 ger stora förändringar. Solel stod för den största tillväxten, som kraftigt bidrog till utfasning av fossila bränslen i elnätet.

Utbyggnaden fick också ett vetenskapligt erkännande: Den massiva utbyggnaden utsågs av tidskriften Science till 2025 års största vetenskapliga genombrott.

I USA, världens största kärnkraftsland, gick sol- och vindkraft om kärnkraften. Tidigare har detta skett i Kina, Indien, Storbritannien och EU. Sol och vind producerar nu mer el än all världens kärnkraft.

Vid ett föredrag på Halmstads bibliotek den 3 juni berättade professor Tomas Kåberger om den stora utbyggnad av solkraft som skett i Kalifornien. Man hade samtidigt byggt ett lika stort batterilager. Det var lösningen på balanseringen av förnybar el, nu kunde den bidra till hela dygnets elbehov.

Varför har denna omställning skett? Man skulle ju gärna tro att det sker av hänsyn till miljönyttan, även kärnkraft ger utsläpp av klimatgaser. Men kanske är ekonomin en ännu viktigare faktor. Vindkraft och storskalig solkraft har blivit mycket mer kostnadseffektiv än kärnkraft.

Göran Sidén

Medlem av Klimataktion Halmstad